

Oponentský posudek – bakalářská práce

Oponent: Matěj Hájek, ThD.

Studentka Michaela Hrubínová předložila k obhajobě závěrečnou bakalářskou práci s titulem „Přechodové rituály – rozprava o povaze a smyslu přechodových rituálů ve světle konfirmační praxe SCEAV.“ Studentka se věnuje danému tématu z perspektivy širší religionistické reflexe v rámci svého teologického studijního zaměření.

I. Formální náležitosti

Práce je opatřena důkladně a řádně všemi formálními náležitostmi. Pouze v textu několikrát odkazované „přílohy“ („program nedělní konfirmační bohoslužby“ – str. 28, „vysvědčení o konfirmaci“ – str. 30, aj.) nejsou k dohledání. Bádání je opřeno o uspokojivý výčet odborných zdrojů knižní i elektronické povahy. Je znát, že Michaela prostudovala stěžejní a relevantní monografické práce týkající se rituálů a jejich náboženské i antropologicko-sociologické reflexe.

II. Obsah

Práce je vhodně a přehledně strukturována. Osnova dává logický smysl. V „Úvodu“ (str.7-8) je vhodně objasněn obsah jednotlivých částí práce a jsou stanoveny základní studijní cíle. Ty uspokojivě vystihuje i samotný titul bakalářské práce. V kapitole 1. „Rituál“ předkládá Michaela stručný, ale výstižný přehled stěžejních příspěvků k tématu rituálu jakožto antropologické konstanty. Ve světle známých religionistických a antropologických teorií konstatuje, že rituál je doložitelnou součástí života lidských společenství odnepaměti. Zamýšlí se spolu s klasickými autory z religionistického a antropologického badatelského prostředí nad možnou funkcí rituálního jednání především ve spojení s existenciální nejistotou. Rituální provoz má významný potenciál v kladení mantinelů a souřadnic pro vnitřní i vnější prožívání jedince i lidského společenství a je tak podstatným nástrojem v potýkání se se vším, co zpochybňuje a ohrožuje život. Tato teze je pro studentku nadále určující a uplatňuje ji i v pozdější reflexi rituální praxe (či její absence) v současném světě. Stručná, ale rovněž obsažná kapitola 2. „Přechodové rituály a jejich definice“ zužuje badatelské zaměření na jev, o nějž studentce především jde a tím je specifická praxe konfirmace v konkrétní křesťanské denominaci (SCEAV). Té je věnována nejobsažnější kapitola 3. („Konfirmace“ - str. 21 – 36). Současná praxe v konkrétním křesťanském společenství je vhodně zasazena do přehledu historicko-teologického vývoje biřmování, resp. konfirmace v rámci křesťanské tradice. V závěrečném shrnutí je nicméně současná praxe ve SCEAV snad až příliš schematicky vměstnána do klasifikace přechodových rituálů podle Van Gennepa (str. 34-35). Např. názor, že ve vkládání rukou je patrná Van Gennepova liminální fáze se nejeví dostatečně podložen. Kapitola 4. („Přechodové rituály puberty v současnosti“) nastiňuje komparaci církevní praxe se sekulárním prostředím současného Česka. V obou prostředích potom autorka vnímá značný deficit. Dříve živý, dramaticky zakoušený a bohatě rituálně zaopatřený přechod do dospělosti jakožto posun v identitě jedince a v jeho společenském umístění není v současnosti k mání. Praxe konfirmace působí na autorku práce jako příliš „strohá, nedramatická a spíše praktická“ (str. 50). Alternativy v podobě získání občanského průkazu a bujaré oslavy při dovršení občanské zletilosti postrádají zcela potřebnou existenciální i komunitní hloubku. Tyto své poznatky, opřené o předchozí studijní úsilí, předkládá poněkud rozpačitě a jaksí „mezi řádky“ v kapitole 5. a také v „Závěru“. Ke „zmírnění pocitu nejistoty“ bude tedy patrně nadále důležité hledat nové formy rituálu přechodu (nejen) do dospělosti, s relevantním obsahem pro ženskou i mužskou duši.

III. Jazykové zpracování

Michaela dobře a úspěšně formuluje. Místy se ovšem vyskytují formulace, které působí stylisticky nedotaženě a jejich smysl je poněkud zastřený (str. 8: „...neboť jsou mi zkušeností nejvíce poznány...“ str. 17: „Dochází v nich o jasnou a zřetelnou změnu...“, str. 41: „Tento model je však konstatován poté, co se tak opakovaně dělo, bylo by zcela absurdní chtít to aplikovat dnes.“, aj.).

IV. Celkové hodnocení

Předloženou práci považuji za vydařený studijní vstup do velmi aktuálního tématu. Michaela prokázala schopnost orientace v tématu i poukázání na důležité souvislosti. Práce postrádá jednoznačnou tezi, nicméně dílčí tvrzení jsou opřena o dostatečný studijní materiál. Přes uvedené nedostatky považuji práci za nadstandartně kvalitní.

Navrhuji hodnocení B - C.

